

wychodzi dwa razy dziennie, o godz. 9-tej rano i o godz. 6-tej wiecz. W niedzielę i święta nroczyste raz na dzień rano

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6; za jednorazowe zanoszenie do doniu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

Na prowincji: miesięcznie kor. 2 hal. 70, kwartalnie kor. 8. W państwie Niemieckim kwartalnie kor. 10; w innych państwach: kwartalnie kor. 12. Za dwurazową wysyłkę dziennie DOPLACA się 40 hal. MIESIĘCZNIE. Zmiana adresu: 40 hal.

GŁOS NARODU

WYCHODZI DWA RAZY DZIENNIE

Dziennik polityczny, założony w r. 1893 przez Józefa Rogożę.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupré

nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. — Rekopisów redakcja nie zwraca. Adres Red. Ul. św. Krzyża 1. 7. Adres tel. „Głos Narodu” Kraków. Telefun Nr. 190.

Ogłoszenia (inseraty przyjmuje kierownik tego działu p. WŁODZIMIERZ STRYCHARSKI w biurze inseratowem „Głosu Narodu”, róg św. Krzyża i Mikołajskiej 1. 7. Od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 16 halerzy, za każdy następny raz 12 hal., układ tabelaryczny, liczbowy od wiersza 30 h. za pierwszy raz, każdy następny 12 hal. — Nadesłane po 60 hal. od wiersza za każdy raz — Nekrologi itd. 80 hal. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmuje: we Lwowie S. Sokołowski, pasaż Hausmanna, w Wiedniu Haasenstein & Vogler, M. Opelik, M. Dukes, H. Schalek, E. Braun, Kutschera & Schieri, R. Mosse, Friedl, w Berlinie F. E. Coe, w Budapeszcie J. Leopold, w Paryżu de Raczkowski 14 Cite de Trevisse, John F. Jones & Cie.

Nr. 316.

Kraków, środa dnia 4 lipca 1906 roku.

ROK XIV.

Komisja dla reformy wyborczej.

Wiedeń, 4 lipca.

Mandaty bukowińskie.

Komisja reformy wyborczej obradowała w dalszym ciągu nad Bukowiną. Po przemówieniach posłów: Onciula, Wastiana i Erlera, oraz min. spraw wewn. Bienertha, który wystąpił tak przeciw powiększeniu jak i pomniejszeniu liczby mandatów, zabrał głos pos. Głabiński stawiając wniosek o utworzenie 15 mandatów dla Bukowiny. Okręg wyborczy obejmowałby przedmieścia Czerniowiec wraz z pewną liczbą gmin i obszarów dworskich. Żądanie swe uzasadnił dr. Głabiński tem, że przy obecnym podziale okręgów niemożliwe jest Polakom utrzymanie dotychczasowego stanu posiadania, tj. jednego mandatu, który się im należy tak ze względu na ilość ludności (36—40.000), jak i z powodu, że 1/3 część wielkiej własności znajduje się w rękach polskich.

W sejmie bukowińskim zasiada 4 posłów polskich. Niestety niema ścisłe polskiego obszaru na Bukowinie. Pewny polski mandat byłby możliwym jedynie przy narodowym katastrze, co jednakże w danych stosunkach jest wykluczone. Polacy mają więc tylko postawić żądania co do stworzenia t. zw. międzynarodowego okręgu, który im przynajmniej daje możność postawienia kandydatury tam, gdzie wprawdzie nie mają większości, ale są silnie reprezentowani.

W dyskusji zabierali głos pos. Pergelt, min. Bienerth, pos. Wassilko, który oświadczył się za wnioskiem pos. Głabińskiego i pos. Abrahamowicza, który również oświadczył się za wnioskiem, uznając, że nieprzyznanie Polakom mandatu nie dałoby się nie bez usprawiedliwienia. Przy głosowaniu wniosek pos. Głabińskiego 22 głosami przeciw 18 odrzucono.

Wniosek posła Lockera przyznania Bukowinie 14 mandatów, przyjęto.

Również przyjęto podział okręgów wyborczych Bukowiny ze zmianami proponowanymi przez p. Grossa i Onciula.

Na wniosek p. Abrahamowicza dalszą dyskusję szczegółową nad Galicją odroczone do dzisiaj. Następnie przyjęto bez dyskusji, według przedłożenia, liczbę mandatów w Przedarulanji. Na dzisiejszem posiedzeniu po Galicji stanie na porządku dziennym Karyntja i Kraina, gdyż kraje te nie dały powodu do większej dyskusji.

Następne posiedzenie dziś o godz. 5 po poł.

Uroczystości Rejowskie.

Komisja ortograficzna.

Projekt ustalenia pisowni polskiej przygotował prof. Brückner; przeprowadziła nad jego elaboratem szczegółową dyskusję specjalna komisja Akademii Umiejętności i przedłożyła sekcji ortograficznej zjazdu następujące wnioski:

1. W wyrazach obcego pochodzenia bezwzględnie wprowadzić j tylko w zakończeniu rzeczowników tak: Azja, Francja, kwestja, akademja,

Danja, manja (bez kreski nad n); dopełniacz l. mn. na ji, a więc równy dopełniaczowi l. p. Natomiast szablonowe przeprowadzenie j w środku wyrazów przyswojonych przeprowadzić się nie da, bo w rzeczywistości wymowa ta jest bardzo chwiejna i zależna od wielu względów, jak zbieg spółgłosek, pozycja przed lub poakcentowa, epoka przyswojenia danego wyrazu, siła związku z wymową i ortografią tegoż wyrazu w językach obcych itd. Wszyscy mniej więcej zgodziliby się na pisownię djabeł, Florjan, ale rażące byłoby pisanie austrjacki, lub patryjota, hjena, na, gdzie przeważnie słyszy się yj, ij. W niektórych wyrazach dwuzgłoskowych, gdzie samogłoska y, jest wyraźna, zachodzą wahania co do obecności joty: powszechnie Tryjest, ale obok tryjumpf także tryumf. Licznych wyrazów świeżo przyswojonych, jak biologja, diorama nikt chyba nie zgodziłby się pisać: bjografja, djagram itp., a nawet nie godząc się, często wahałby się między biologja a bijologja. Wreszcie stosując pisownię dwuzgłoskową niepodobna stosować da wnej zasady pisania po spółgłoskach twardych zawsze y, bo w nowych przyswojonych bardzo częste są już połączenia di, ti itd., np. diagnoza, Sijam obok Syjam. Należy więc w środku wyrazów dopuścić swobodę stosowania pisowni do wymowy piszącego, dopuścić wszystkie pięć spojób: dja, dyja, dija, dya, dia, (d oznacza tu jakąkolwiek spółgłoskę, a jakąkolwiek samogłoskę). Typowe przykłady: 1. djabeł, Florjan, 2. austrjacki, patryjota (lub patryjota), 3. biologja, Sijam (lub biologja, Syjam), 4. tryumf (lub tryjumpf), 5. diagram, biografja (lub dija, bija).

2. Połączenia ge, ke, pisać zawsze gie, kie tak w wyrazach swojskich jak w przyswojonych, a więc: algiebra, gieografja, Giedymin, ankietka, wyjmując oczywiście te, w których mówi się ke, ge, jak kefir, kelner i nazwiska nie spolszczone, jak Kenilworth, Kellerman. Jest to jedyny sposób usunięcia trudności, które dla ogółu w rozróżnianiu pochodzenia wyrazów będą zawsze niemałe.

3. Końcówki zaimkowo-przymiotnikowe pisać zawsze: ym, ymi bez względu na rodzaj.

4. Bezokoliczniki od tematów z g pisać przez e: bieć, móc, strzec.

5. W imiesłowach przeszłym opuścić i i pisać zjadwszy, rzekwszy. Mniejszość wstrzymała się na tym punkcie od opinii, mając wątpliwość, czy i w tych formach nie nabrało już podstawy psychicznej.

6. Pisać s czy z, ws lub wz przedrostków fone tycznie (strata, zgubić, ssunąć, szesać, ścisnąć), a zawsze przedrostek roz- bez- przez z.

7. Co do pisowni ó lub u, ż lub rz w razach wątpliwych, jakoteż co do innych odosobnionych uwag prof. Brücknera, komisja nie poddała ich szczegółowemu roztrząsaniu, bo Zjazdowi nie podobna przedstawić do dyskusji całego szeregu wyrazów; odpowiednie spisy, obszerniejsze niż w referacie, ułożyć może tylko komisja ustanowiona do wykonania uchwał powziętych na Zjeździe Reyowskim. Ale komisja językowa nie z wszyst-

kimi uwagami się godzi, nie może np. proponować pisowni źródło, źrebię, w myśl zdania samego prof. Brücknera, że „wtrąca się tylko tam, gdzie usus sam dobrze nie wie, czego się trzymać,” bo tutaj usus pisania przez ź jest zupełnie ustalony, a wymowa i pisownia przez ź dziś tylko dyalektyczna.

Nadto komisja jest zdania, że należy zbadać jeszcze inne kwestje, niepodniesione w referacie, bo przy ewentualnym wydaniu nowych zasad pisowni nie można ich powtarzać bezwzględnie według uchwał z r. 1891.

W dyskusji zabierali głos prof. Stein, radca German, przew. prof. Baudouin, prof. Baranowski, prof. Dziama, prof. Dickstein, prof. Kryński, prof. Łopaciński, dyr. Zawiliński, prof. Janik, prof. Łoś, prof. Tretiak, prof. Kopens, Kazimierz Barteszewicz, prof. Reiter i dyr. Heck.

Wnioski uchwalono z małemi poprawkami. Będą one przedłożone jutro pełnemu zjazdowi a następnie przekazane komisji językowej Akademii Umiejętności.

KRONIKA.

KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAN!

Kraków, 4-go lipca.

— *Raia miasta* odbędzie posiedzenie we czwartek dnia 5 bm. o godz. 5 po południu.

Porządek dzienny obejmuje wniosek sekcji IV w sprawie przejścia prawa rozdawnictwa stypendjów fundacji Walentego Błaszczykiewicza na gminę w Krakowa, wniosek tejże sekcji o urządzenie na próbie IV klasy wydziałowej w szkole św. Jana Kantego, oraz uchwalenie kredytów dodatkowych na utrzymanie dozorey gmachu teatralnego i na koszt kancelaryjne (roboty introligatorskie)

Porządek posiedzenia tajnego obejmuje: przyznanie zaopatrzeń pośmiertnych oraz wnioski w sprawie przyjęcia kilku osób do gminy.

— **W krakowskim Towarzystwie Przyjaciół Sztuk pięknych** ukonstytuował się na odbytem w niedzielę posiedzeniu zarząd, a mianowicie: na dalsze trzy lata wybrano prezesem Towarzystwa p. Edwarda hr. Raczynskiego, II zaś wiceprezesem p. Piotra Stachiewicza, artystę malarza; do komisji rozpoznawczej zaś na rok 1906 i 7 weszli pp. Józef Czajkowski, Stefan Filipkiewicz, Julian Pagaczewski, Edward hr. Raczynski i Wacław Szymanowski.

— *Z Parku krakowskiego.* Jak popularnymi stały się u nas przedstawienia teatru letniego w parku Krakowskim, najlepszym dowodem jest, że w ubiegłą niedzielę, jako dzień nowego programu, publiczność tak licznie przybyła do teatru, że miejsce nawet brakło; Program ten jest rzeczywiście bardzo dobrze dobrany. Wymienić trzeba niektóre „sensacyjne” numery, jak przede wszystkim hucznie oklaskiwany skrzypek p. Bouwmeester, mistrzowie w rzucaniu obręczy i dwa towarzystwa gimnastyczne, z których każde pracuje w innym zakresie gimnastyki. Żywym uznaniem cieszy się także p. Karol Edler, typowy humorysta wiedeński, którego na ogólne żądanie

Peleryny i Płaszcze
GUMOWE i LODENOWE - POLECA



Zdzisław Zdano wicz

w Krakowie, ulica Sławkowska L. 3/g.

